

گهشه و بههیزی تاک

(چون تووشی ته مبهلی فکری نه بین؟)

قهره‌نی قادری

بؤ ئوهی له کاره‌کانتدا سه‌رکه‌وتتو و بههیز بیت، خوت له‌گهله هیچ که‌سیکدا به‌راورد مهکه، چونکه له دوختی به‌رواردکردندا بهر به چالاکی زهینت ده‌گریت، ته‌مبهله ده‌کهیت و ئاستی خویشت داده‌بزینیت؛ ههروهها ههندیک له تایپه‌تمه‌نديي به‌اشه‌کانیشت لهو به‌راوردکردندا له‌دهست ده‌دهیت يان ئوهه‌تا خوت بزريان ده‌کهیت. "و هیین دایر" نووسه‌ر و گوتاربیزی هاندەر ده‌لیت: "به‌راوردکردنی خوت له هه‌موو کات و دوختیکدا، کاریکی بیمانا و گه‌مژانه‌یه." بؤیه به کردوهی خوت لیهاتوویی و توانای خوت بس‌لمینه، نه‌ک به به‌راورد له‌گهله که‌سانی تردا.

ئه‌گهه خوت له‌گهله که‌سانی تردا به‌روارد بکهیت، ئوهه بهو مانا‌یه‌یه که به رهفتار، توانا و لیهاتوویی خوت‌هه و خوت ده‌ناخه‌یت و خوت ناسه‌لمینیت، به‌لکوو به گویره‌ی "ئاستنزمی" يان نکولی لایه‌نی به‌رامبهر توانایي بؤ خوت چی ده‌کهیت.

له لایه‌کی تریش‌هه و له‌وانه‌یه بلىي ئوه "هیچ نییه"، "قەت حزبا‌یه‌تیي نه‌کردووه"، يان "له ژيانیدا فيش‌هه‌کیکی نه‌ته‌قاندووه" و ... يان ئوهه‌تا "بؤ گرینگی پی ده‌دهن؟؛ ئوهه‌یش ریک بهو مانا‌یه‌یه که خوت له‌گهله که‌سیکی "ئاستنزم" و "هیچ نییه" دا به‌راورد ده‌کهیت؛ له کاتیکدا نابیت وا بیت، چونکه ئاستی خوت داده‌بزینیت.

بؤیه "زیگمۇند فرۆید" (۱۸۵۶-۱۹۳۶) ده‌لیت: "ئیمە له راپردوودا کى بووین، ته‌نیا ده‌بى خۆمانى له‌گهله ئه‌ودا به‌راورد بکهین و، ته‌نیا که‌سیک که ده‌بى لهو باشتىر بین، خودى ئیمەین که ئیستا ههین." "فرۆید" لیره‌دا باس له ره‌وتى ژيان و گه‌شەی تاک ده‌کات، که له راپردوودا چون بورو و ئیستا چونه. بنه‌ما و کاڭلى بۆچۈنى فرۆید ده‌گەریت‌هه و بؤ خۇناسىن و، لیمان ده‌کاته پیوھر که له به‌رامبهر کاریکدا چەندە لیهاتوو و به‌توانىن و چەندە گه‌شەمان کردووه. له وەها دوختیکدا هەم ئاستى كار و به‌رهەم به‌رز ده‌بیت‌هه و، هەمیش لە كۆمەلگەدا رەچاوى پۇلۇنکردنى كار، پىشە، توانا و لیهاتوویی ده‌کریت، که ئەمەيان كۆلەكەی سه‌رەكىي گه‌شەسەندن و پېشکەوتنه.

"بوودا" (دیدراتا گۇوتاما بوودا ۴۸۳-۴۰۰ پ ز): به دیویکى تردا بير له كىشەی به‌راوردکردن ده‌کاتاه‌وه: "دۇو شت بهر به خوشبەختىي ئیمە ده‌گرن؛ ژيان به راپردووه و به‌رواردکردنی خۆمان له‌گهله ئوهانى تردا."

كە خۆمان له‌گهله راپردووی خۆمان به‌راورد بکهین و سه‌يرى هیز و تواناي خۆمان بکهین، ئه‌وكات ده‌توانىن باس له کاریک بکهین کە حەزمان لىيە يان ئوهه‌تا پىشنىازمان پى ده‌کەن کە راى پەریتىن. ریک لیره‌دا ده‌توانىن بگەين بهو بېرىارە، کە ئهه توانايەمان هەيە ئەركەكە وەستۇ بگرین يان ئوهه‌تا بەپېچەواونەكەي، له هیز و تواناي ئیمەدا نیيە. بنەماي ئەمەیش بؤ خۇناسىن ده‌گەریت‌هه، جا ئه‌وكات ده‌توانىن خالى لاواز و بههیزى خۆمان دەستىشان بکهین و ئاستى به‌رهەمى كارىشمان به‌رز ده‌بیت‌هه. به‌لام

له خوبه راوردکردن له گه ل که سانی تردا دهرگه به رووی خوناسین (حالی لاواز و هیز) خوماندا گاله دهدیم.

کاتیک خومان له گه ل که سانی تردا به راورد دهکهین، لیره هه ول نادهین خومان بناسین و دهستنیشانی حالی لاواز و به هیزی خومان بکهین، به لکوو ته نیا هه ول ددهین "حالی لاواز"ی لایه نی به رامبه ر بدوزینه وه و به و ئاکامه هه لهیه دهگهین، که ئیمه له و باستر و به تواناترین. به لام ئه نجامی ئه و چه شنه به راوردکردن. که هه لهیه. ههم ئاستی چونایه تی کار داده به زینیت، همیش شتیک به ناوی گه شه و هه لدان نامیتیت. له کوتاییدا خومان له گه ل که سیک به راورد دهکهین که پیمان وايه هیچ نییه، به لام کاتیک ئه م بوجوونه تویکاری دهکهین، دهگهین به و راستیه که ئیمه يش هیچ نین، چونکه خومان له گه ل "هیچ" دا به راورد دهکهین!

ترس، به غیلی و نه بیونی ئاسایشی هزری، که بؤ ته مبه لی فکری ده گه ریته وه، دهوری گرینگ له به راوردکردندا ده گیپریت. دهروونناسه کان نه بیونی متمانه به خوبیون و هکوو هوکاری سه ره کی بؤ ئه و به راورد ده گه رینه وه. ئه وندی بیر له وانی تر دهکه یته وه، کات بؤ خو دابنی، بیر له خوت بکه وه و کار له سه ر خوت بکه بؤ ئه وهی به هیز، به توانا و لیهاتوو بیت؛ به لام ئه گه ر بیر له وانی تر بکه یته وه، خوتت له بیر ده چیت و هیچ دهرفه تیک بؤ خوت ناهیلیت وه که گه شه بکه یت و کار له سه ر هزر و توانا کانی خوت بکه یت.

به داخه وه تا ئاستی خوبه راوردکردن له گه ل ئه وانی تردا به رز بیت، بی شک بیر کردن وهی نه رینی له مرؤ قدا زیاتر ده بیت، بؤیه ئه وکات به شکست یان که موکور تی لایه نی به رامبه ر دلخوش ده بی و به سه رکه وتنی خوتی ده زانی؛ ئه وهیش له کاتیکدایه ئه و که یف خوشی و سه رکه وتنی که له هزری خوتدا وینات کرد ووه، هیچ په یوندیه کی به هه ول و تیکلوشانی توروه نییه.

به راوردی خومان له گه ل که سانی تر، دهرگه به رووی ئاستنزمی له کار و هزردا ده کات وه، که حوكمرانیه کی لاواز و ناریک و هاول لاتی چاوله دهست و ته مبه ل به رهه م دینیت و، که سانی به توانایش ده خرینه په راویزه وه. ئه مه یه کیکه له بنه ما سه ره کیه کانی گه نده لی و گه شه نه سه نه دن، جا چ له ناو حکومه تدا بیت یان ئه وه تا له ئاسته جو را وجوره کانی حزب و حزبا یه تیدا.